

Sygn. akt V Ua 25/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Romuald Kompanowski (spr.)
Sędziowie:	SSO Marzena Głuchowska SSO Piotr Leń
Protokolant:	st.sekr.sądowy Anna Werner-Dudek

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2015r. w Kaliszu

apelacji pozwanego (...) Komendanta Wojewódzkiego Policji w P.

od wyroku Sądu Rejonowego w Kaliszu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 27 lipca 2015 r. sygn. akt IV U 176/15

w sprawie z wniosku **M. F.**

przeciwko (...) Komendantowi Wojewódzkiemu Policji w P.

o jednorazowe odszkodowanie

1. Uchyła pkt 2 zaskarżonego wyroku i sprawę w przedmiocie ustalenia prawa odwołującego M. F. do jednorazowego odszkodowania z tytułu uszczerbku na zdrowiu w związku z wypadkiem pozostającym w związku ze służbą w policji, jaki miał miejsce w dniu 25 maja 2014 r. przekazuje do rozpoznania (...) Komendantowi Wojewódzkiemu Policji w P..

2. Oddala apelację w pozostałym zakresie.

3. Zasądza od organu rentowego na rzecz odwołującego kwotę 120,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 lutego 2015 r. (...) Komendant Wojewódzki Policji w P. umorzył postępowanie w sprawie przyznania świadczenia odszkodowawczego funkcjonariuszowi M. F. w związku z wypadkiem w trakcie bezpośredniej drogi do miejsca pełnienia służby jaki miał miejsce w dniu 25 maja 2014 r. W uzasadnieniu organ wskazał, iż w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadku lub choroby pozostających w związku ze służbą, brak jest uregulowań kwestii przyznania bądź odmowy przyznania odszkodowań za wypadek w

drodze do miejsca pełnienia służby i z miejsca pełnienia służby do miejsca zamieszkania. W tych warunkach wydanie decyzji stało się bezprzedmiotowe.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył M. F. zarzucając jej błędne rozstrzygnięcie poprzez pominięcie przy jej wydawaniu przepisów dotychczasowych.

W odpowiedzi na odwołanie, organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania powołując się na argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 27 lipca 2015 r. Sąd Rejonowy w Kaliszu – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję ustalając, iż do wypadku jakiemu w drodze do bezpośredniej służby uległ w dniu 25 maja 2014 r. M. F. mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o odszkodowaniach przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą w Policji. Ponadto sąd ten przyznał odwołującemu prawo do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku pozostającego w związku ze służbą w Policji odpowiadającego uszczerbkowi w wysokości 7% spowodowanego wypadkiem z dnia 25 maja 2014 r.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne:

Odwołujący - starszy sierżant M. F. jest referentem Wydziału (...) Komendy Powiatowej w O. W dniu 25 maja 2014 r. udając się na służbę w Policji doznał urazu prawego kolana. O zdarzeniu odwołujący powiadomił swego przełożonego. Oficjalny raport został zgłoszony w dniu 10 czerwca 2014 r. W dniu 24 czerwca 2014 r. został sporządzony protokół powypadkowy. Protokół ten został zatwierdzony w dniu 9 lipca 2014 r. W protokole zawarte zostało ustalenie stwierdzające zdarzenie jako będące wypadkiem w związku z pełnieniem służby w Policji. Orzeczenie właściwej komisji lekarskiej stwierdzające uszczerbek na zdrowiu wydane zostało w dniu 14 stycznia 2015 r.

W ocenie sądu I instancji dokonane w sprawie ustalenia faktyczne oraz treść przepisu art. 48 ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadku lub choroby pozostających w związku ze służbą wskazują na konieczność stosowania uregulowań obowiązujących do dnia 30 czerwca 2014 r. Wypadek miał miejsce bowiem pod rządami obowiązującej do tego dnia ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o odszkodowaniach przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą w Policji. W dniu wypadku została zawiadomiona jednostka, w której odbywał służbę odwołujący. Również i raport został zgłoszony w okresie obowiązywania ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. W ocenie sądu I instancji to właśnie data raportu wskazuje na moment rozpoczęcia postępowania w sprawie przyznania jednorazowego odszkodowania. W żadnym wypadku nie jest takim wszczęciem postępowania data wydania orzeczenia w przedmiocie uszczerbku na zdrowiu. Mając powyższe na uwadze oraz niekwestionowane przez strony charakteru zdarzenia jako wypadku w drodze na służbę i wysokości odniesionego w tym zdarzeniu przez odwołującego uszczerbku na zdrowiu, sąd I instancji orzekł jak w punkcie 1 i 2 sentencji wyroku przy czym w punkcie 1 orzekł o zastosowaniu przepisów natomiast w punkcie 2 o prawie do odszkodowania.

Apelację od powyższego wyroku złożył organ rentowy – (...) Komendant Wojewódzki Policji w P. wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania ewentualnie jego uchylenie i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Podstaw do wniesienia apelacji skarżący upatrywał w naruszeniu prawa materialnego tj. przepisu art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadku lub choroby pozostającej w związku ze służbą, art. 3 ust. 1 cytowanej ustawy oraz art. 2 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o odszkodowaniach przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą w Policji. W obszernym uzasadnieniu skarżący przywołał argumentację wskazującą na konieczność zastosowania do rozstrzygnięcia przepisów ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadku lub choroby pozostającej w związku ze służbą.

Odwołujący w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył, co następuje:

Zasadniczo wniesiona przez organ rentowy apelacja nie jest zasadna albowiem przywołana w niej argumentacja na gruncie przepisu art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadku lub choroby pozostającej w związku ze służbą nie jest trafna. W odniesieniu do wypadków w drodze z miejsca zamieszkania do miejsca służby i z miejsca służby do miejsca zamieszkania mających miejsce do dnia 30 czerwca 2014 r. stosuje się przepisy obowiązujące do tego dnia tj. art. 2 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o odszkodowaniach przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą w Policji. Punkt 1 zaskarżonego wyroku na tę prawidłowość wskazuje co w ocenie sądu II instancji sprawia o zgodności tej części wyroku z prawem.

Bezsporną w niniejszej sprawie jest okoliczność, iż w dniu 25 maja 2014 r. r. ubezpieczony uległ wypadkowi pozostającemu w związku ze służbą w Policji. Istota sporu sprowadzała się do zbadania jaka regulacja prawna winna mieć zastosowanie do przedmiotowego zdarzenia i postępowania prowadzonego w związku z nim przez organ: mianowicie czy ustawa z dnia 16 grudnia 1972 r. o odszkodowaniach przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą w Policji czy też ustawa z dnia 04 kwietnia 2014 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadku lub choroby pozostających w związku ze służbą. Ta pierwsza ustawa w art. 2 ust. 1 pkt 8 uznawała za wypadek pozostający w związku z pełnieniem służby w Policji nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, które zaszło podczas lub w związku z odbywaniem bezpośredniej drogi do miejsca i z miejsca wykonywania czynności służbowych. Nowa regulacja wyłączyła z kręgu zdarzeń, uznawanych jako wypadek w związku ze służbą, zdarzenia związane z odbywaniem bezpośredniej drogi do miejsca i z miejsca wykonywania czynności służbowych. Przepisy przejściowe ustawy z dnia 04 kwietnia 2014 r. w art. 48 stanowią w ust. 1, iż do postępowań w sprawie przyznania świadczeń odszkodowawczych wszczętych a niezakończonych decyzją ostateczną przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Z analizy znajdujących się w aktach organu rentowego dokumentów wynika w sposób oczywisty podjęcie szeregu czynności mających na celu ustalenie przebiegu zdarzenia po tym jak w dniu 10 czerwca 2014 r. odwołujący złożył raport informujący o zdarzeniu i jego przebiegu. Następnie w jednostce zatrudniającej odwołującego powołana została komisja powypadkowa, która w trakcie podejmowanych czynności przesłuchiwała świadków mających wiedzę na temat przebiegu zdarzenia. Działania komisji zakończone zostały sporządzeniem protokołu powypadkowego. Zatem już w czerwcu 2014 r. miały miejsce czynności związane z ustaleniem uprawnienia do świadczenia odszkodowawczego. Nie ma jakichkolwiek podstaw do uznania, iż ten etap postępowania zawieszony był w próżni i w związku z tym nie było to postępowanie w sprawie przyznania świadczenia.

Należy zauważyć, iż ustawa z 1972 r. nie opisuje procedury postępowania wskazując jedynie, iż postępowanie w sprawie odszkodowania wszczyna się z urzędu lub na wniosek zainteresowanego. Szczegółowo procedurę postępowania powypadkowego zawiera wydane na podstawie delegacji z art. 2 ust. 2 ustawy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 10 października 2011 r. w sprawie trybu ustalania okoliczności i przyczyn wypadków pozostających w związku z pełnieniem służby w Policji. Zawarte tam postanowienia wskazują, że postępowanie inicjuje zdarzenie – wypadek i zawiadomienie przez poszkodowanego swojego przełożonego o zdarzeniu (§ 3). Kolejnym etapem jest dokonanie zabezpieczenia miejsca wypadku oraz niezwłoczne, od momentu powzięciu wiadomości o wypadku funkcjonariusza, wszczęcie przez kierownika jednostki organizacyjnej postępowania w sprawie ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku- postępowaniem wyjaśniającego przez powołanie komisji powypadkowej, sporządzenie protokołu, orzeczenie Wojewódzkiej Komisji Lekarskiej MSW. W tych warunkach brak jest jakichkolwiek przesłanek aby tak rozumianą procedurę postępowania powypadkowego utożsamiać z końcowym etapem tego postępowania i ten etap traktować jako moment wszczęcia postępowania w przedmiocie przyznania świadczenia. Tym momentem jak wynika z systematyki przywołanego rozporządzenia jest moment wypadku. Zaskarżony w punkcie 1 wyrok sądu rejonowego odpowiada powyższym warunkom. Zatem przywołane przez skarżącego w apelacji zarzuty nie mogły prowadzić do skutecznego podważenia trafności tej części

orzeczenia. Apelacja zatem w tym zakresie podlegała oddaleniu o czym sąd II instancji orzekł w punkcie 2 sentencji wyroku mając na uwadze przepis art. 385 k.p.c.

Apelacja była wniesiona od całego wyroku a więc obejmowała również i punkt 2 sentencji wyroku sądu rejonowego. Ta część rozstrzygnięcia sądu I instancji wykraczała poza ramy zaskarżonej decyzji. Organ rentowy nie wypowiedział się w decyzji co do prawa wnioskodawcy do dochodzonego świadczenia. Wydana decyzja będąca przedmiotem sporu tego elementu nie zawiera. Sąd odwoławczy rozpatrujący odwołanie od takiej decyzji nie miał więc prawa do regulowania tej sfery. Co prawda w aktach sprawy znajduje się protokół powypadkowy uznający zdarzenie za wypadek pozostający w związku ze służbą w Policji oraz akceptowane przez organ rentowy orzeczenie o ustaleniu wysokości uszczerbku na zdrowiu to jednak do chwili wyrokowania strona odwołująca na temat tego uszczerbku się nie wypowiedziała. Już chociażby z tego powodu sąd I instancji nie miał prawa do przesądzenia wysokości odszkodowania.

Ponadto w tym zakresie nie wypowiedział się organ rentowy w decyzji, od której uprawnionemu przysługuje prawo do kontroli sądowej. To swoiste wyznaczenie ram dopuszczalnego postępowania sądowego w sprawie świadczeń z ubezpieczenia społecznego wyznaczają ramy decyzji organu rentowego. Dopóki organ rentowy nie wypowie się w tej kwestii w sposób władczy i ubezpieczony w sposób przewidziany w przepisach kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu w sprawach z ubezpieczenia społecznego tego rozstrzygnięcia nie zakwestionuje, sąd nie ma prawa prowadzić w tym zakresie postępowania i wyrokować. W realiach niniejszej sprawy, orzekanie w zakresie nie objętym zaskarżoną decyzją pozbawiło bowiem ubezpieczonego prawa podnoszenia ewentualnych zarzutów co do wysokości uszczerbku.

Wniesienie apelacji przez jedną ze stron obejmującej swym zakresem cały wyrok sprawiło, iż w tym zakresie wyrok się nie uprawomocnił a sąd II instancji mając na uwadze niedopuszczalność drogi sądowej – co w niniejszej sprawie miało miejsce z uwagi na orzekanie w zakresie nie objętym zaskarżoną decyzją – był władny orzec bez względu na podniesione w sprawie zarzuty w oparciu o przepis art. 386 § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O kosztach postępowania apelacyjnego sąd orzekł w oparciu o przepis art. 98 k.p.c. i § 12 ust. 2, § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu uznając nakład pracy pełnomocnika procesowego jako uzasadniający przyznanie wynagrodzenia w wysokości podwójnej stawki minimalnej.

Piotr Leń Romuald Kompanowski Marzena Głuchowska